

POSTANOWIENIE

Dnia 15 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z powództwa J. J.
przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesom Sądów: Rejonowego w Zielonej Górze,
Rejonowego Gdańsk - Południe w Gdańsku, Rejonowego w Gdańsku, Rejonowego
w Wejherowie, Rejonowego dla Warszawy - Pragi Południe w Warszawie,
Rejonowego dla Warszawy - Żoliborza w Warszawie, Okręgowego w Jeleniej
Górze, Apelacyjnego we Wrocławiu, Apelacyjnego w Szczecinie, Apelacyjnego
w Warszawie, Okręgowego w Warszawie, Okręgowego dla Warszawy - Pragi
w Warszawie, Okręgowego w Opolu, Okręgowego w Tarnowie, Okręgowego
w Katowicach, Okręgowego w Szczecinie, Rejonowego w Tczewie, Rejonowego
dla Warszawy - Śródmieścia w Warszawie, Rejonowego w Gdyni, Rejonowego
w Tarnowie, Rejonowego Katowice - Wschód w Katowicach
i Rejonowego dla Warszawy - Woli w Warszawie
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 15 października 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie
z dnia 9 września 2014 r., sygn. akt I ACa 760/14,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2) przyznaje adwokatowi M. K. od Skarbu Państwa - Sądu
Apelacyjnego w Krakowie kwotę 2700 zł (dwa tysiące siedemset)
podlegającą podwyższeniu o podatek od towarów i usług (VAT)
tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z
urzędu w postępowaniu kasacyjnym;**

**3) zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii
Generalnej Skarbu Państwa kwotę 1800 zł (jeden tysiąc osiemset)
tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Apelacyjny w Krakowie oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 5 marca 2014 r., którym oddalone zostało powództwo o zasądzenie tytułem zadośćuczynienia kwoty 80 000 zł dla wyrównania krzywdy spowodowanej przewlekłością postępowania w wymienionych sprawach.

Powód w skardze kasacyjnej powołał podstawę przewidzianą w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., a we wniosku o przyjęcie tej skargi do rozpoznania wskazał przyczyny objęte art. 398⁹ § 1 pkt 1, 3 i 4 k.p.c. Występowanie istotnego zagadnienia prawnego połączył z potrzebą wyjaśnienia, czy w sytuacji, gdy strona jest pozbawiona wolności i nie działa za nią profesjonalny pełnomocnik, przebieg rozprawy może być utrwalany za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk, w myśl art. 157 § 1 w związku z art. 158 § 1 k.p.c., czy też sąd powinien stosować art. 157 § 1¹ k.p.c. i sporządzać protokół wyłącznie na piśmie, zgodnie z art. 158 § 2 k.p.c., ewentualnie, czy w sytuacji, gdy strona jest pozbawiona wolności, a sąd zamierza utrzymywać przebieg posiedzenia za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk, nie istnieje konieczność uwzględnienia wniosku strony o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, ponieważ doszło do wypełnienia przesłanek z art. 117 § 5 k.p.c. Nieważność postępowania wywołana została pozbawieniem strony możliwości obrony przed Sądami obu instancji, ponieważ nie miał on sposobności zapoznania się z aktami sprawy, bo przebieg rozpraw był utrwalany za pomocą urządzeń rejestrujących dźwięk. Oczywiście zasadność skargi kasacyjnej podyktowana została oddaleniem powództwa, pomimo nierozpoznania istoty sprawy, nie przeprowadzono również w ogóle postępowania dowodowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozpoznanie skargi kasacyjnej, będącej kwalifikowanym, nadzwyczajnym środkiem odwoławczym musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, związanymi z ochroną interesu powszechnego. Indywidualny interes skarżącego podlega uwzględnieniu, o ile jest zgodny

z interesem powszechnym. Skarga nie stanowi środka zmierzającego do kwestionowania niesatysfakcjonującego skarżącego orzeczenia sądu drugiej instancji. Stwierdzenie, czy zachodzą szczególne względy, przemawiające za rozpoznaniem skargi kasacyjnej w konkretnej sprawie, dokonywane jest przez badanie, czy skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał na istnienie chociaż jednej z przyczyn wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Ugruntowane zostało w orzecznictwie zapatrywanie, że skarżący powinien wskazać przepisy prawne, na tle stosowania których wyłoniło się zagadnienie, sformułować je, podać argumenty prowadzące do rozbieżnych ocen, a nadto motywację, że rozwiązanie go jest istotne nie tylko w rozpoznawanej sprawie, ale także dla praktyki sądowej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, niepubl.; z dnia 14 grudnia 2004 r., III CK 585/04, niepubl.; z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05, OSNP 2006, nr 15-16, poz. 243; niepubl.; z dnia 4 sierpnia 2006 r., III CZ 47/06, niepubl.; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, niepubl.; z dnia 26 czerwca 2008 r. I CSK 108/08, niepubl., z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 325/11, niepubl.).

Przedstawione przez skarżącego zagadnienie nie odpowiada wskazanym wymaganiom. Poruszone w nim kwestie nie stanowią istotnego, nowego i nierozwiązanego dotychczas problemu. Nie zaistniał on zresztą w sprawie, której dotyczy skarga kasacyjna. Nie zostało wykazane przez niego, że przebieg rozpraw był nagrywany, że zażądał przekazania płyty i nie miał możliwości jej odsłuchania. Wyartykułowane przez skarżącego zastrzeżenia nie są zatem przydatne w tej sprawie.

W postępowaniu kasacyjnym zarzut nieważności postępowania może dotyczyć bezpośrednio tylko postępowania przed sądem drugiej instancji. Nie ma możliwości bezpośredniego badania w tym postępowaniu naruszenia przepisów postępowania przez sąd pierwszej instancji, w tym prowadzących do nieważności

postępowania. Kwestia ta może podlegać badaniu i rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy jedynie pośrednio, poprzez przytoczenie przez skarżącego w ramach podstawy przewidzianej w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., zarzutu naruszenia przez sąd drugiej instancji art. 378 § 1 lub art. 386 § 2 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2009 r., CSK 80/09 z dnia 8 października 2009 r., II CSK 156/09, niepubl.; z dnia 2 lutego 2010 r., II PK 318/09, niepubl.; z dnia 1 września 2010 r., II UK 102/10, niepubl.). Zgodnie z poglądem przyjmowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego, odmowa uwzględnienia przez sąd wniosku strony o ustanowienie dla niej adwokata lub radcy prawnego nie może być oceniana, jako powodująca nieważność postępowania z powodu pozbawienia strony możliwości obrony swych praw (zob. wyroki SN: z dnia 16 lutego 1999 r., II UKN 418/98, OSNP 2000, Nr 9, poz. 359, z dnia 5 lipca 2000 r., I CKN 787/00, niepubl. i z dnia 12 września 2007 r., I CSK 199/07, niepubl.; z dnia 28 maja 2013 r., I PK 3/13 oraz postanowienie SN z 14 stycznia 2009 r., IV CZ 106/08, niepubl.). Tylko w wyjątkowych sytuacjach mogłoby być kwalifikowane jako powodujące pozbawienie strony możliwości obrony jej praw. Dotyczy to jednak tylko przypadków, gdy strona swoim zachowaniem wykazuje nieznaną reguł postępowania lub nieporadność, prowadzącą do tego, że przy faktycznym lub prawnym skomplikowaniu sprawy nie jest w stanie wykorzystać prawnych możliwości prawidłowego jej prowadzenia (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2009 r., I UK 195/09, OSNP 2011 nr 13-14, poz. 190 oraz z dnia 12 maja 2010 r., I UK 19/10, LEX nr 603408). W uzasadnieniu wniosku brak okoliczności, które wskazywałyby na to, że skarżący nie podjął czynności mających na celu rozpoznanie sprawy, nie rozumiał ich znaczenia, czy też, że wykazywał nieporadność w odniesieniu do korzystania z uprawnień procesowych albo że przeszkodę w tym względzie stanowił przedmiot sprawy. Odmowa odpowiedzi na pytania dotyczące zgłoszonego roszczenia, była wyrazem jego woli i przyjętej strategii procesowej. Odbywanie przez powoda kary pozbawienia wolności nie było przeszkodą w udziale w czynnościach procesowych ani w uzyskiwaniu z akt sprawy odpisów dokumentów.

Jednolicie przyjmowane jest w orzecznictwie, że dla wykazania oczywistej zasadności skargi kasacyjnej wymagane jest przedstawienie przez skarżącego,

drogą odrębnego wyводу, że bez wątpliwości doszło do uchybień i naruszeń przepisów prawa materialnego lub procesowego, gdy jest pewne, że miały one wpływ na treść orzeczenia albo jeśli podniesione zarzuty oczywiście uzasadniają skargę. Spełniające te wymagania naruszenie przepisów prawa powinno mieć postać kwalifikowaną, dostrzegalną bez potrzeby wnikliwej analizy prawnej i zagłębiania się w szczegóły sprawy. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC z 2004 r., nr 3, poz. 49; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP z 2004 r. nr 6, poz. 100; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, niepubl.; 22 marca 2012 r., I PK 196/11 niepubl.; z dnia 7 września 2012 r., V CSK 529/11, niepubl.; z dnia 18 września 2012 r., II CSK 179/12, niepubl.). Rzeczą skarżącego było wykazanie, że oczywistość tego rodzaju rzeczywiście zachodzi. Wniosek i jego uzasadnienie na tle analizy podstaw skargi kasacyjnej oraz motywów zaskarżonego wyroku nie daje argumentów dla oceny, iż kwestionowane rozstrzygnięcie było konsekwencją jaskrawych błędów w zakresie wykładni prawa, jak też, że zachodzi potrzeba rozpoznania skargi kasacyjnej.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.